

Hillekusten

Peter Hansson

Peter Hansson Foto: M Östlund

Visst är det vackert!

Att en sommardag glida in i det lugna vattnet i någon av våra grunda vikar är något av det mest sinnliga och fantasieggande man kan företa sig. Fören på ekan är första parkett där du ser armador av ryggsimmare dra fram längs de nakna bottenstråken mellan bestånd av kransalger, borstnate och knoppslinga. Soiljuset bryts i vattenytans stilla vågrörelser och bildar fantastiska böljande mönster på den korallröda rödsträfsen där stirn av abborryngel finner skydd och föda. En gädda står blick stilla på tre decimeters djup under flera minuter för att helt plötsligt göra en våldsamt attack mot några löjor som simmar förbi.

Hillekustens "korallrev"

De grunda vegetationsklädda vikarna mellan Harkskär och Säljemar är Hillekustens "korallrev". De fungerar som barnkammare och uppväxtområden för många arter av fisk och sjöfågel och har därför höga skyddsvirnen. Flest arter av Hillekustens undervattensvegetation finner man i

Enmarens södra vik och insidan av Långmaren i Trödjefjärden. Här finner du stora områden av kransalger där den vackert röda Rödsträfsen, *Chara tomentosa*, dominerar. Kransalgerna är inte bara betydelsefulla för livet i de grunda vikarna. De är också miljöindikatorer som visar om vattnet har god miljö kvalitet. Finns det gott om kransalger så kan man alltså dra slutsatsen att vattenmiljön inte är ansträngd av övergödning eller miljögifter.

Gasfyndigheter

Innanför Långmaren och i delar av Skeppmarsundet växer en gulgrön alg som kallas svartskinna eller sjalgräs. På latin heter den *Vaucheria dicotoma*. Den bildar tjocka gastäta filter med sina långa trådar. Då vattnet är varmt, vilket är vanligt dessa somrar, bildas metangas och svavelväte under filtarna. Gasen lyfter upp bubblor av filten till ytan, där de ibland ser ut som sälskallar. Om du sticker ett ihåligt vasstrå i bubblan, så kan du tända den utströmmande metangasen och få en vackert brinnande låga.

Förändringar

Under de senaste 10-15 åren har det skett förändringar i vårt hav. Här är ett exempel: En fintrådig brunalg, brunlick eller *Pilayella littoralis*, ser ut att ha trängt undan grönslicken på de hårda bottenarna nedanför 1 meters djup. Den växer som ymnigast på våren. Stora mängder lossnar från bottenarna i slutet av maj och driver ibland in i lugna områden nära stränderna och lägger sig i tjocka täcken. Då vattnet blir varmare lyfts stora sjok upp mot ytan och gör ett mindre tilltalande intryck på många av oss som vistas längs kusten.

Detta är en förändring som ändå inte tyder på någon försämring av vattenkvaliteten. Möjligen kan det varmare klimatet vara en delorsak i de förändringar som sker nu.

Blåstång, Säl och Havsörn

Under den senaste 10-årsperioden har inte närsalterna (gödningen) ökat i vårt hav. Miljögifter som PCB och DDT har minskat. Ett resultat av detta ser vi då antalet havsörnar och gråsäl ökar. Den fleråriga brunalgen Blåstång, *Fucus vesiculosus*, har ökat kraftigt längs vår kust sedan slutet på 80-talet. Blåstången är känslig för giftiga ämnen och skogsindustriella utsläpp. Den ökade förekomsten måste därför betraktas som ett positivt tecken för utvecklingen i vår havsmiljö.

Filmer om vår kust

Fem filmer om vår kust är under produktion och ska vara klara till nästa sommar.

Läs mer om projektet på hemsidan:
www.kustfilm.com

*Peter Hansson berättar om blåstångens ökning
Foto: M Ostlund*

[Hillebygden, Nr. 2, 2002]